

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo petdeset petdeset 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

„Pretirana zahtevanja priseljenih Nemcev.“

Dolže nas, da Nemce sovražimo. Ali nas po pravici ali po krivici takisto dolže? Kakor hočete. Po pravici in po krivici, kakor se stvar obrne. Mi res ne spoštujemo taci Nemcev, ki so se k nam v našo deželo priselili, da tu kruh iščejo mej nami Slovenci, pa hočejo gospodariti in gospodovati nad nami Slovenci. Mi res politično pobijamo take Nemce, ki mislijo, da imajo kot taki uže pravico, svojo narodnost, svoj jezik, svojo šego tudi nam domačinom uriniti. Teh in taci Nemcev ne maramo. — Ali mi čestimo in kot bližnjega ljubimo vsacega pravičnega Nemca, ki je res liberalen in nam privošči, kar je našega, ki nas pusti po svoje živeti, ki ne prodaje povsod svoje arogance, ki ne sili drugorodcem svojega jezika kakor jud svojo kramo in še sitneje.

Da so taki gospodovanja željni Nemci, taki arogantni, vse druge razžaljevajoči odurni Nemci, to sicer znamo Slovenci iz izkustva, a ko bi nam kdo ne verjel, ponuja nam se denes za to klasična priča, jeden največjih živčih Nemcev samih, sloveči feldmaršal baron Manteuffel, guverner v Elzas-Lotringenu.

Stari pruski vojak in državnik Manteuffel, namreč jedini mož v Nemčiji, katerega se celo Bismark boji, ima kot vladalec v vojni osvojenih provincij Elzas-Lotringena izredne pravice, skoro samodržne. Zato ga Bismarkovi listi včasih poskušajo drezati. Tako ga je tudi

Bismarkova „Köln. Ztg.“ prijemala, češ, da je predober, premalo z ljudmi oster, da vsacega posluša itd. Na to odgovarja uradna Manteuffelova „Elsas-Lothringer Ztg.“, kakor pravijo, iz peresa feldmaršala samega, tako-le:

„Jedino prava trditev v „Köln. Ztg.“ je ta, da maršal vsacega posluša. S tem pa le svojo dolžnost stori; on je zavoljo dežele tukaj, ne pa dežela zavolj onjega, in on rad vsako pritožbo preišče. Žalibog nastajajo največje težave (vladanja) ne po prebivalstvu, ampak po pretiranih zahtevanjih priseljenih Nemcev. Čisto kriva misel je, če semkaj priseljeni Nemci tukaj kot zmagovalci postopajo.“

Ta lekcija Nemca nemškej aroganci in ošabnosti ne velja le Nemcem v Elsas-Lotringenu, temuč večini Nemcem, ki so drugod kje priseljeni, tako na pr. tudi pri nas mej Slovenci. Kako lepega in temeljitega uvažanja je vreden izrek maršala, da je on kot uradnik zavoljo ljudstva tukaj, a ne ljudstvo zavoljo njega. Kako lepó in prav bi bilo, ko bi si naši nemški uradniki za ušesa zapisali ta resničen rek, ki smo ga jim tudi mi tolikrat uže zastonj pridigovali, da so oni zaradi naroda, ne narod zaradi njih tukaj, da torej ne bo celi naš narod učil se njihovega jezika, ampak oni se imajo narodovega učiti.

Ravno tako velja očitanje maršalovo, da ravno priseljeni Nemci s svojimi pretiranimi zahtevami največ težav delajo, tudi pri nas. Kjer je le pol ducata Nemcev mej Slovence priseljenih, uže terjajo,

da je zavoljo njih šola nemška, urad nemški, vse nemško. Pri nas je v celej deželi 95 % Slovencev, a samo 5 % Nemcev, in vendar so teh priseljencev zahtevanja tako pretirana, da želé in terjajo, naj se cela dežela le po njih ravna!

Mi smo našim priseljenim Nemcem uže dostikrat pridigovali, naj bodo vendar oskromnejši in pravičnejši! Zastonj je bilo. Morda se jih bode kaj bolj prijelo, če jim obsodbe njih značaja iz njih lastnega tabora navajamo, kakor smo, evo, denes storili?

O našej vnanjej politiki

pišejo češki „Narodni listy“ v podobnem smislu, kakor smo mi svoje mnenje v včerajšnjem svojem članku izrazili. „Kaj je ono soboto obravnaval avstrijski vnanji minister z Bismarkom? To vprašanje dobiva hiter odgovor. Avstrija se spet zapleta v razpore z Rusijo, ki morejo za habsburško monarhijo osodepolni biti. Kakor da bi se mi ne imeli Bogu zahvaliti, da imamo na vseh mejah mir! Ne, mi dajemo nov dokaz k staremu pravilu: kadar se nam kolikaj dobro godi, gremo na led plesat. Mi hočemo dobiti mej družim cel spodnji Dunav, hočemo tam na vodi vladati, kjer némamo na pobrežji ni jedne grude zemlje, in zato hodimo k Bismarku.“

Citirajoč članke dveh francoskih listov o tem, vpraša češki organ na konec, na čegave stroške se dela taka nevarna in Avstriji nepotrebna politika, ki meri le na to, da bi se Rusiji zabranilo, še enkrat Dunav prekoračiti in vpraša dalje „jaky bude poradek na konec?“

Listek.

Tonček in Jožek.

(Črtica iz dijaškega življenja, spisal Spectabilis.)
(Konec.)

Zdaj sta sedela oba v kočiji, Tonček in Jožek, ampak nekako jezno sta se pogledovala, tako, da je opat še posredovati moral.

„Ti, Jožek! kaj pa, boš denes ti ministriral?“

„Jaz bom jaz, ker je moj red,“ odgovori Jožek žalostno.

„No, boš pa ti v kuhinji denes, ki si bolj okreten, a Tonček bo ministriral.“

Sedaj se je povrnil božji mir mej Tončkom in Jožkom, oba sta se veselila, ker sta sedela oba v kočiji in ker je imel priti vsak v svoj element, Tonček v cerkev, a Jožek v kuhinjo.

S kuhinjo nij imel Tonček rad opravlja, ker je bil enkrat malo ne prišel „na besedo“ zavoljo juhe, katero je bil zvrnil na stopnicah, ko jo je nosil iz kuhinje na opatov stol. Ker

nij imel juhe, je lepo šel po govedino, ter jo je serviral.

„Kaj je pa to za ena nova navada, kaj bomo z govedino začeli?“ je rekel opat in naložil je, naj pride jungfer gor.

Ko jungfer gor pride, jo vpraša opat, da li je pozabila na juho, ka li? a ona je rekla, da so gospod Tonček zvrnili juho, in da vse leži na stopnicah, juha in skleda.

„Ti, Tonček, boš pa skoraj poklican „na besedo“ k meni: zakaj nijsi precej povedal, kaj se je zgodilo, ne bi bilo treba zvati jungfer iz kuhinje gori.“

Neko nedeljo, ko je ministriral Tonček, je opazil opat, da v spovednici kleči neka ženska; po maši se poda opat v spovednico, a tista ženska, ki je klečala mej mašo v spovednici, se pobere in zbeži, tako, da je opat čisto zapuščen sedel v spovednici, ker se nij nihče hotel spovedati. Namigne Tončku in mu reče, naj poklekne v spovednici. Tonček to stori in kleči en čas, potem pa vstaneta oba in otideta iz cerkve.

„Ti, Tonček! ali veš, zakaj si klečal?“ vpraša opat mej potom iz cerkve.

„Ne vem!“ je bil odgovor.

„Ti bom pa povedal; zgodi se večkrat, da pride človek v zadrego brez svoje krivnje in jaz sem bil denes prišel v tako zadrego; da mi se ne bi smijal hudoben svet, sem tebe poklical in ti si klečal; zato boš pa z menoj kavo zajutrkoval, a popoldne se odpeljemo na Teharje k župniku Jeretinu, in ti boš notri sedel poleg mene.“

Tonček je precej povedal Jožku, da se popeljejo popoldne na Teharje, in da bo on (Tonček) notri sedel.

Jožek se namuzne, ali ne reče nič, ampak ko je Janez zapregel in se je opat postiral na svojem sedežu, smuk! je Jožek poleg njega v kočiji, a Tonček še stoji na strani pohlevno in pobožno.

„Kdo je pa tebi Jožek rekel, da boš notri sedel? Zdaj ti le dol pojdi in doma boš moral ostati celo popoldne, a Tonček se bo sam vozil z menoj v kočiji.“

Ko sta se vozila opat in Tonček v kočiji

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. septembra.

Cesar je po vojaških manevrih v Križevicah v Galiciji izrekel generalom in drugim oficirjem svojo zadovoljnost zaradi izurjenja vojakov. — V Lvovu je vse polno ljudstva, ki cesarja pričakuje.

Iz **Zagreba** javljajo, da hoče vladna stranka izdajati svoj poseben časopis in se je v to svrhu postavil v klubu odbor petih mož. — V klubu je ban Pejačević baje nekaj izjavil, a kaj, to je tajnost klubova.

Iz **Pešte** se javlja, da bode tam 17., 18. in 19. t. m. ministerski shod skupnih ministrov, pri katerem bode tudi grof Taaffe udeležil se.

Vnanje države.

Evropska **flota** se je zbrala pred dalmatinskim Dubrovnikom in bode menda prisilila, da porta dá Črnej gori, kar jej po dogovorih gre. Potem jej ostane še demonstrirati za grško vprašanje. Da li pojde vse le z mirnim strahovanjem, ali pa se iz te demonstracije rodi krvav ravs, to je tajnost bodočnosti. Porta obeta, da hoče Osinj Črnogorcem izročiti.

Odlični **nemški** poslanec Varnbüler, o katerem trdijo, da je z Bismarkom v dobri zvezi, govoril je te dni svojim volilcem v Limburgu in jim mej družim to le zanimivost povedal, ko je govoril o vojaški noveli: „Rusija je bila Francoskeje nasvetovala sklicati ofenzivno zvezo francosko-rusko zoper Nemčijo in sicer zaradi tega, ker je ta dovolila okupacijo Bosne in Hercegovine. Ta ruski nasvet je bil v Paris poslan, a francoski minister Waddington ga je odbil in poslal Bismarku v Gastein. To je Waddington storil, katerega je Gambetta potlej precej vrgel. Če je kaj nevarno, je to nevarno. In kako jasno je Bismark položje premislil, dokazuje, da je precej potem šel na Dunaj in sklenil zvezo z Avstrijo“. — Radovedni smo kaj Waddington poreče, je li res on izdajalec.

Mej **Francijo** ter kraljem Tahitskim se je dne 29. julija podpisala pogodba, vsled katere se kraljestvo Tahiti združi s Francijo. Ta dobi otoke Tahiti, Eimeo, Maitea z 20.000 prebivalci ter 30½ kv. milj ozemlja. Prebivalstvo je že od leta 1813 preobrneno h kristijanstvu.

Dopisi.

Iz **Maribora** 10. septembra. [Izv. dop.]

Poročal sem vam in sami ste v današnjem listu po „Gosp.“ posneli, kako škandalno gospodari nemška liberalna stranka z zaupanim si denarjem ljudstva. Kakor zdaj iz zanesljivega vira čujem, bodo slovenski odborniki okrajnega za-

stopstva zoper to protestirali, da se Seidlu za upravljanje okresnega poslopja ogromna svota 4000 gld. dovoli. Prav tako, da bi le tudi uspešno bilo. Od konservativne ali vladne in slovenske stranke je kandidat postavljen, in menimo, da ga bode volilni odbor kmalu proglasil. Če le po večini uradniki dajo glas vladnemu kandidatu, zmagamo gotovo, sicer bo težko.

Da naše mesto zopet na troške davkoplačevalcev (tudi Slovencev) svoj nemški značaj pokaže, je demonstrativno sè zneskom 100 gld. k nemškemu „Schulvereinu“ pristopila, dasi néma novcev na razpoloženje za bolj potrebne stvari. Ovo postopanje je mestni odbornik gosp. baron Max Rast očito grajal.

Iz **Ptuja** 10. sept. [Izv. dop.] V Gradcu izhajajoča „Pädagogische Zeitschrift“ od 31. o. m. priporoča učiteljem volilnega okraja Maribor-Ptuj kot kandidata znanega Prusa Reuterja iz Gradca, moža, ki je že v Mariboru na čudnem glasu. Mi se res čudimo, da se že nemški pedagoški listi v politične zadeve mešajo.

G. Raišp je kot načelnik ter g. dr. Gregorič kot podnačelnik tukajšnjega okrajnega zastopa od cesarja potrjen. Našim nemčurjem to potrjenje nič nij po všeči.

Treba bode račune štirinajstletnega gospodarstva nemčurjev dobro pregledati, ker bi se znalo tudi kaj najti tako „strankarskega“.

Z **Dunaja** 10. sept. [Izv. dop.] (Konec počitnic.) Ona dva meseca julij in avgust, o katerih sodijo tisti, ki si lahko pomagajo, da zaradi svoje velike vročine nista sposobna za duševno delo, za delo z glavó, minila sta. September se svojej sredi bliža. Zato se vrne učenec in učitelj v učilišča, a tudi ministri in različni sekcijški šefi se vračajo s kopelišč in počitnic v svoje bureaue. Pa je res že čas, da se vračajo. Zlasti za Vas Slovence, kakor vidim, te počitnice ministrov in njih uradnikov malo hasnejo, ker vsled njih se živa duša nij zmenila, da bi se mej temi počitnicami znane dr. Vošnjakove resolucije v naših šolah v življenje uvele. Bolj prijetno je v senci sedeti, nego o sreči narodov misliti, to se ve da. Da li pa bodo slovenski poslanci s tem zadovoljni?

Misel, tukaj ustanoviti velik časopis v nemškem jeziku izhajajoč, ki bi zagovarjal načela zedinjene večine državnega zbora, nikakor nij opuščena, temuč tekó dogovori še zmi-

rom. Ako se garantuje 4—5000 naročnikov (iz slovenskih dežel le 500) bil bi list osiguran. Toliko se pa že spravi skupaj, že skoro v samih javnih lokalih. Potrebe tacega lista nij treba dokazovati.

Iz dobrega vira sem slišal, da nemškeje ustavoverneje stranki, kadar se državni zbor snide, žuga še jedna izguba. Rusinski poslanci, ki so dozdej glasovali z nemškimi ustavoverci, nameravajo zdaj v Hohenwartov klub vstopiti, kar bode pač tudi zanje bolj naravno, ker čudno je bilo gledati zvezo Rusinov z zakletimi neprijatelji Slovanstva, z nemškimi pseudo-liberalci.

Stanko Vrazova svečanost.

Velikanska narodna svečanost se je vršila dne 8. t. m. v krasnem Cerovci na slovenskem Štajerskem, rojstvenem kraju pesnika hrvatsko-slovenskega, ki je bil s celo dušo vnet za literarno jedinstvo Jugoslovanov.

Uže vtorek so prihajali v Ormož gostje iz raznih krajev. Ljubljanski pevci čitalniški ter drugi gostje iz Ljubljane, katerim so se na Pragarskeje postaji pridružili gostje iz Samobora, bili so slovesno vsprjeti na Ormoškem kolodvoru. Načelnik slavnostnega odbora dr. J. Geršak je z iskreno slovensko besedo pozdravil došlece, potem pa smo se z godbo na čelu napotili v bližnji Ormož. Velika množica ljudi je spremljevala došle goste, na več straneh se je streljalo in lampijoni v raznih barvah so sprevedu razsvetljali pot. Pred Ormožem je stal lep slavalok z napisom: „Vrazovim čestilcem“. Vrlo prijetno minil je večer potem v družbi odličnih slovenskih rodoljubov. Ljubljanskim čitalniškim pevcem napivalo se je mnogo in govorili so razne napitnice dr. Geršak, prof. Krek iz Gradca, prof. Zupan iz Reke itd.

Drugo jutro o 5. uri dospeli so gostje iz Hrvatske. V mnogem številu je bilo zastopano zagrebško pevsko društvo „Kolo“ in „Sloga“ ter „Hrvatski dom“. Nadalje je bil v znatnem številu zastopan zagrebški ter varaždinski „Sokol“, sisačka „Danica“, karlovska „Zora“, samoborska „Jeka“ in koprivniški „Podravac“. Nadalje so prišli: predsednik „Matice Hrvatske“ Ivan pl. Kukuljević, A. Šenoa in drugi odborniki „Matice“ hrvatske. Nadalje z zagrebškega vseučilišča dr. Lorković, Petračić in Marković, potem predsednik hrvatskega „Sokola“ dr. Fon. Zastopal je Matico dalmatinsko

po graškem predmestju, vpraša opat Tončka: „Pa kaj bi ti Tonček rad šel na Teharje k Jeretinu?“

„Meni je vse eno, kamor koli se vozimo.“

„Se bomo pa peljali mimo sv. Maksimilijana, potem pa obrnemo in gremo nazaj domov gledat, kaj dela Jožek in če je res ostal doma kakor sem mu zapovedal. Če ga nij doma, bo pa prišel jutri k meni „na besedo“.“

Črez pol ure uže doropóče kočija nazaj do opatiije, in Jožek, kateri se je ravno bil odpravil nekam na pot, vrže od sebe svoj solnčnik, stisne klobuk pod pazduho in odpre širom vrata.

„O, Jožek! kaj si ti zares doma? no, ker si me ubogal pol ure, pa pojdi in sedi k Janezu!“

V vinogradu opatovem na št. Miklavškem hribu je bila zrasla lepa velika buča.

„Tonček in Jožek! pojdita no sem, utrgajta to le lepo bučo in nesita jo gospodu profesorju Hluščiku.“

Tonček in Jožek sta utrgala bučo, ali

Jožek je rekel, da je buča pretežka, da je ne more nositi on, ampak Tonček jo bo uže nosil, ker je bolj močan.

Gredo domov črez breg, opat naprej, za njim Jožek, a čisto od zadaj Tonček z bučo. Ker je bila buča težka tudi Tončku, in ker nij mogel v sklad dovesti svoje sedme latinske šole s tako botaničko bučo, pa ga je sram bilo, ko se je gledal v duhu, kako bo nosil to veliko bučo po dnevi črez savinski most in po ulicah celjskega mesta, je začel koturati bučo po potu navzdol, potem jo je pa nekako spustil tako, da se je buča kopitala kar naravnost črez breg doli in je mimo opata pobegnila navzdol, dokler se nij zadela ob drevo ter razpočila.

Opat pogleda navzgor po Tončku, a Tonček leži na trebuhu in stoče, kakor da mu je spodletelo in kakor da je pal z bučo vred — „Zdaj pa le ostani ti Tonček tam kjer ležiš, brez buče ti nij treba hoditi za menoj,“ reče opat in pusti Tončka.

Gresta opat in Jožek naprej, a Tonček je

žalostno hodil daleč od zadaj brez buče. Na savinskem mostu še le postoji opat in pogleda, kje je Tonček. Ko opazi, da Tonček zares žaluje po buči, se nasmeje, rekoč: „ha, ha, ha! le pojdi no, Tonček, nič se ne boj, ne prideš ne „na besedo“ zavoljo te buče, ampak drugikrat pazi bolje na noge, da se ti ne zapletejo mej korenine!“

Še eno sitnost je doživel Tonček na šent Miklavškem bregu; ko je namreč neki dan hotel opat zapisati nekaj v svojo vinogradarsko knjigo, je opazil, da néma svinčnika pri sebi.

„Zmirom nosim svinčnik soboj, denes ga pa némam!“

„O, nič ne dé, saj ga imam jaz,“ odgovori Tonček naglo.

„Veš ti, Tonček, jaz nijsem vprašal, da-li ga imaš ti soboj ali ga némaš, ampak jaz ga némam in ti boš precej skočil črez breg doli domov po moj svinčnik, in potem ga bom imel tudi jaz svojega.“

Tonček, ki je bil navajen slušati na vsak migljaj, če se mu je zapovedalo kaj, je letel

direktor Stjepan Buzolić in Fran Despot. K slavnosti sta prišla tudi Srba dr. Popović in dr. Gjorgjevič. Preko 200 oseb je iz Varaždina došlo ob 8. uri v jutro z varaždinsko mestno godbo na čelu. Hrvatskih pevcev bilo je nad 100. Iz Koroške sta prišla profesor in deželni poslanec Einspier in župnik Majar. Tudi naš izvrstni glasbenik dr. Benjamin Ipavec je bil došel iz Gradca.

Do 8. ure je bilo po celem Ormoži čudovito mrgolenje. Iz vseh strani je več in več ljudstva dohajalo in vozov, v katere so bili vpreženi lepo s trakovi ozaljšani konji. Nekoliko trenutkov po osmeji uri pa so se zasedli vozovi in hajd! v Jeruzalem. Da ste videli to dolgo vrsto voz, katerih smo našli blizu 150! Veličastno je veter razgrinjal ponosne trobojnice hrvatskih društev! Na potu od Ormoža do Jeruzalema sta stala še dva slavoloka z umnimi napisi. Blizu dve uri smo se vozili do Jeruzalemskega holmca, na katerem stoji cerkev, in potem se vozovi ustavijo v ravnici pod Jeruzalemom. Na holmcu je bilo uže vse polno priprostega naroda iz bližnje ter daljne okolice. Od Jeruzalema kaže se prekrasen razgled; daleč na okrog vidijo se griči z vinogradi. Človek mora obstati ter občudovati prekrasno zemljo.

V Jeruzalemski cerkvi je imel mašo ranjcega Stanka najboljši prijatelj prof. dr. Josip Muršec iz Gradca, star čestitljiv mož. Pevci ljubljanski so peli mašo, a Hrvatje ofertorij. Ker je cerkev majhena, moglo je notri priti k maši samo majheno število ljudstva, vsi drugi so ostali zunaj, in teh je bilo, da ne pretiravamo, najmenj tri tisoč po broji. Po maši se tuji gostje uvrste in mej sviranjem godbe odrinejo s holmca doli v ravnico, za njimi pa nebrojno število naroda. Iz ravnice pelje pot zopet navzgor na grič in v Ceravec, k rojstveni hiši Stanka Vraza. Nekoliko korakov pod domom Stanka Vraza je pod krasnim, s cveticami prepletenim slavolokom imejočim napis: „Bratski pozdrav“, slovenski pozdravil došle čestilce Vrazove štajerski deželni poslanec g. Kukovec ter nečak umrlega pesnika, Franjo Vraz. Belo oblečene deklice so goste obdarile s šopki. Od tod smo šli pred Vrazov dom. To je lepa hišica v jedno nadstropje, ki se jako dobro odlikuje od družih. Pred hišo je bil prirejen in bogato s cvetjem ozaljšan govorniški oder, na katerem se prvi

prikaže predsednik hrvatske „Matice“ Ivan pl. Kukuljevič, ki nepregledni broj čestilcev Vrazovih blizu tako-le ogovori:

„Matica“ hrvatska rada je sprejela vabilo slovenskih bratov spodnještajerskih ter pomaga slaviti danes ne samo sedemdesetgodišnjico slavljenega pesnika hrvatsko-slovenskega, nego slavi tudi svojega mnogozaslužnega bivšega tajnika Stanka Vraza. Kot predsednik „Matice“ hrvatske pozdravljam vas tukaj zbrane slovenske rodoljube tako in z onimi čuti, kateri so pesnika vsikdar oživljali. V imenu „Matice“ hrvatske predajem rodbini našega pesnika to mramorno pločo, a v imenu hrvatskih gospij in gospic izročam Vrazovej rodbini v mramor izdelan kip Vrazov, kateri je dovršil naš zaslužni umetnik Rendić. Ta krasni spomenik bode še v poznih stoletjih spominjal naše vnuke na te dni, katere smo posvetili možu, ki je vse svoje življenje žrtvoval literarneji vzajemnosti, katera rodi zdaj ta in onkraj Sotle tako lep sad, kakršnega si nij nadejal niti sam pesnik. Bog blagoslovi tudi v bodočnosti še ono vzajemnost mej Hrvati in Slovenci, katerej je temelj postavil Stanko Vraz, naj se uresniči njegova prizadevanja. Slovenci in Hrvati, ki smo danes zbrani bratski složno, zakličimo: Slava njegovemu spominu!“

In „Slava! Slava Stanku!“ zagrmelo je iz grl na tisoče broječih Vrazovih čestilcev.

Nad hišnimi vrati vzdana ploča spomenična je izsekana iz sivega mramorja, ter ima na vrhu v sredi zlato liro, pod njo pa je sledeči napis:

Na spomen

STANKA VRAZA

slavnoga pjesnika hrvatskoga i slovenskoga, nezabornoga tajnika Matice ilirske, rođ. u ovom domu 30. junija 1810, umr. u Narodnom Domu u Zagrebu 24. maja 1851, postavlja ovu ploču na njegov slavni rodni dom

Hrvatski i slovenski bratski rod s Maticom Hrvatskom 8. septembra 1880.

Od Hrvatic podarjen Vrazov medaljon, katerega je isto tako kakor spomenično pločo umetniško izvršil hrvatski kipar g. Rendić, uzidan je v prostranosti sobi v zgorenjem nadstropji. Kip pesnika, ki je po izreku tamošnjih domačinov, poznavših Vraza, temu jako podoben, izrezan je iz belega mramorja. Okolo kipa je mramorni okvir, olupšan z lovor-vencem. Na stajalu se v zlatih črkah sveti napis: „Stanku Vrazu — Hrvatice.“ Na dan slo-

vesnosti je bil ta medaljon ovenčan s krasnim cvetjem in venci, katere so darovali posamezni čestilci Vrazovi in mnoga hrvatska društva. Mej venci je bilo več taci, ki so se odlikovali posebno s svojo dragocenostjo. Ta pesniški žrtvenik je ves dan obiskavalo nebrojno ljudstvo. V istej sobi pa je ležal na mizi odprt tudi od ljubljanskih Slovencev podarjeni „Vrazov album“, v kateri je istega dne vpisalo svoje ime nad sedem sto odličnih Vrazovih čestilcev. Tajnik „Hrvatske matice“ g. Kostrenčić pa je nečaku Vrazovemu podaril v višnjem baržunu vezan iztis Vrazovih spisov, katere je „Hrvatska Matica“ izdala za to svečanost. Ali mej množico obiskajočega občinstva našla se je tatinska roka, ki je odnesla ta dragoceni dar.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Kočevski gimnazijalni direktor kot „dienstmann“.) Naučni minister je ondan izdal razglas, da na gimnazije učenci preveč silijo, vsled česar se nareja omikan proletarijat. To velja zlasti za nemške in baje da tudi za češke gimnazije (za naše na Slovenskem ne, ker pri nas manjka še slovenskih duhovnov, slovenskih notarjev, tudi morda uradnikov v nekaterih vrstah, ko bi se priseljenih Nemcev iznebili). Vendar menda nemški direktor nemškega gimnazija v kranjskem Kočevju tega ministerskega razglasa nij bral, kajti on havzira po svetu in z inserati v novinah („Triester Zeitung“) prosi učencev za svoj zapuščeni zavod. Prav po judovsko-trgovinsko se bere taka-le inseratna pohvala kočevske kulturne robe: „Wichtig für Eltern! Am deutschen Staats-Gymnasium und an der 4classigen Volksschule in der durch ihre gesunde Lage ausgezeichneten deutschen Stadt Gottschee in Krain beginnt das neue Schuljahr am 16. September. Da in Gottschee die deutsche Sprache sehr rein gesprochen wird, so ist hier die beste Gelegenheit zu ihrer vollen Erlernung und Uebung. Kostorte mit guter, sorgsamer Pflege sind leicht zu finden. Anfragen beantwortet auch die Gymnasial-Direction in Gottschee.“ Nu, pa ne verjamemo, da bi še kje zunaj Amerike taka gimnazija bila, kjer bi se tako na havzirarski način bobnalo za učence! In ta izvrstni kočevski gimnazijalni vodja! Priden mož, to je

s početka, zatem je pa šel zmirom bolj počasi in počasi po bregu doli do prve sence, tam se je vlegel in je začel svoj svinčnik obrezavati, dokler je nekako podoben postal opatovemu svinčniku, zatem je še poležal pol ure in nazadnje se je vzdignil in je nesel opatu svinčnik.

Opat prime v roko svinčnik, piše nekaj v knjigo in govori: „Svinčnik je sicer podoben mojemu, ali moj pa le nij, ker ti Tonček nijsi čisto nič zasopihan in moker po takej vročini, kakor jo imamo danes.“

Ko je imel Tonček neki dan povabiti prof. Grössmana k večerji, nij šel tja, ampak je rekel pri večerji opatu, da je gospod profesor uže drugam povabljen.

„Boš pa ti Tonček z menoj večerjal, a Jožek bo stregel.“ Sedita pri stolu in večerjata lepo opat in Tonček, a Jožek jim streže. Kar naenkrat potrka nekdo na vrata — kdo je? — prof. Grössman je bil, ravno tisti, katerega Tonček nij bil povabil.

„Jožek! zdaj se pa ti vsedi tukaj le, kjer je sedel dozdej Tonček, a Tonček bo stregel

nocoj“, je glasila najnovejša zapoved opatova. — Ko je opat na bregu nad Kapunovim gradom zidal hišico za svojo jungfer, sta hodila s Tončkom nadzirat delavce. Vselej, kadar sta se približala opat in Tonček, so dekleta pustila mort in vse delo, ter so jima tekale nasproti, in katera je prva prišla in poljubila opatu roko, tista je dobila srebrno šestico.

Neki dan je Tonček, kateri je hodil po tri ali štiri korake za opatom, mahal z roko, tako, da so dekleta kar obstale in nij nobena prišla poljubiti roke opatu. Opat se ozre nazaj k Tončku in reče: „Ti, Tonček, zdaj boš pa ti naprej šel in jaz za teboj.“ Ko sta tako šla in so dekleta videle, da Tonček ne maha več z roko, se je itak jedno dekle ohramilo, zmuznilo se je do opatove roke in dobilo je šestico.

Tukaj se je bil Tonček spozabil enkrat, pa je prigovarjal, da neki zid nij dobro postavljen, da se bode zrušil prej ali slej.

„Ti Tonček le tiho bodi, ti nijsi arhitekt, polir uže vé, kaj dela in kako dela.“

Črez kakih 14 dnij pride rano v jutro

neki zidar k Tončku in mu pové, da se je zrušil tisti zid.

Ko gresta v cerkev opat in Tonček, reče Tonček opatu:

„Nekaj bi povedal, pa ne vé, bi zdaj povedal ali pozneje.“

„Le povej zdaj,“ reče opat.

„Tisti zid, ki je tako ravno postavljen bil, se je podrl!“

„Zdaj pa le pojdiva gledat precej, kaj se je zgodilo.“

Gresta in vidita ruino.

„Ti, Tonček, kaj nijsa midva uže enkrat govorila, da je ta le zid preravno postavljen in da se bo podrl?“ vpraša opat.

„Sva govorila nekaj takega.“

„Ná, Tonček, tu imaš eno šestico in od danes počenši boš ti vsak dan hodil semkaj gledat, vsak dan boš dobil eno šestico od mene, in če hočeš postati arhitekt, pa postani, za duhovnika itak nijsi ni ti ni Jožek.“

Arhitekt nij še postal Tonček do zdaj, ampak profesor je pač postal, a Jožek bode letos postal, če uže nij.

gotovo! On ne le, da za duševno hrano učenec skrbi (ein Schelm der mehr giebt, als er hat!), temuč tudi za materialno postrežbo, za kvartir in za vse on pomoči išče, kakor „dienstmann“. — Da se v Kočevju posebno čisto nemško govori, o tem tudi v prvič čujemo; nekoliko krika in hiperbole spada k pravilnej reklami.

— (Imenovanje.) Deželni predsednik za Kranjsko je imenoval žandarmerijskega vahtmajstra Josipa Petriča za c. kr. okrajnega tajnika, a žandarmerijskega vahtmajstra Janeza Majcenoviča za c. kr. vladnega kancelista.

— (V restavraciji ljubljanske žitarnice) je drevi koncert gledališke godbe pod vodstvom g. kapelnika Mayerja. Vstop je prost.

— (Pogreša se) 36letni tukajšnji črevljar Lovro Stupar iz sv. Petra predmestja. Od 4. t. m. se ne ve kam je zginil. Zvečer je šel tist dan pijan domov in legel v travo ob Ljubljani, kjer so ga tovariši pustili. Drugo jutro so tam samo njegov klobuk našli. Mogel je torej v spanji v vodo strkljati se in utoniti, a tudi je mogoče, da ga je kdo s silo v vodo vrget.

— (Tragedija na Mesarskem mostu.) V petek večer je šel čez ljubljanski Mesarski most nesrečen ljubljansk krojašk pomočnik. Na mostu mu osoda nasproti prinese „ljubico nezvesto“ cigararico. Jeza in ljubosumnost popade krojača, on vzame hitro nož iz žepa in skoči v deklico ter jo sune z ostro nožovo klinjo v obraz blizu oči. Ko vidi, da se je dekletu z lica vlila rudeča kri, ustraši se svojega čina, vrže morilno orožje proč, zavijti se na mostovo ranto in skoči v hladno vodo Ljubljanico, da bi konec storil tudi svojemu življenju. Ali ljudje! Ti so pobrali ranjeno ljubico in jo odpeljali. Pa tudi njemu niso privoščili hladnega prostovoljnega groba v sredi Ljubljane, temuč izlekli so krojača z necim kavljem ali mačkom na suho in ga, nekoliko na glavi obtolčenega, nesli v bolnico. Tam zdaj leži, a deželna sodnija se je baje uže oglasila, da kadar ozdravi, hoče ona govoriti z njim zaradi napada na mlado ljubico cigararico.

— (Razbojnik Guzaj ustreljen.) Piše se nam iz Sv. Jurja: Glasoviti ropar Guzaj, tudi Šarkelj imenovan, je bil sinoči dne 10. t. m. ob polu sedme ure v Slivniškej fari od žandarmerijske patrole ustreljen. Pri zasabi je ranil dva žandarma lahko. Sodnijske in druge preiskave bodo marsikaj o njem spravile na dan, kar bomo svoj čas objavili.

— (Strela.) Piše se nam izpod Turjaka 10. septembra: Včerajšnji dan je bil od jutraj do večera močno neprijeten, celi božji dan je bilo izpod neba, kakor bi iz škafe vlival, vmes je pa tudi nekaterikrat močno zagrmelo in strela je v našej okolici dvakrat udarila in sicer v hišo Jožefa Grudna, gruntarja iz Podsmereke, pa ogenj nij naredil znamenite škode, kajti hitro so ga zadušili. Udarilo je pa tudi v smereko debelo v gozdu visokorodnega grofa Turjaškega, par streljajev od gostilne „Pri Majóliki“, prav pri cesti je stala imenovana smereka, ki jo je strela popolnem raznesla, da se popotniki le čudijo, kako se more kaj tacega primeriti.

Razne vesti.

* (Poskušanje samomor pred sodnijo.) Na Dunaji je dne 9. septembra k deželne sodniji prišel tukaj v Ljubljani dobro znani bivši trgovec s podobami, Ferdinand Rudl, (ki je imel štacuno v „zvezdi“), in je prosil, naj se mu prodolži čas za nastop neke kazni. Rudl je bil namreč prej zavoljo zakrivljene krive in prestopka sokrivde izverjenja obsojen na 4 tedne uječe. Ker mu niso odloga dovoliti mogli, poseže Rudl v žep, potegne revolver in se pred sodnikom ustrelil. Krogla je pod šestim rebrom v njem obtičala. Samomorca so prenesli v bolnico in pravijo, da bode ozdravel. Njegova žena trdi, da je včasih mož zmešan.

* (Strela kot popraviljavka ure.) Dne 7. t. m. popoldne je v vasi nad Ljubnim strela večkrat treščila v hiše a užgala nij nikjer. Udarila je tudi v tamošnji farovž. Na četirih straneh se vidi, kako je strela letala. Se strehe je prodrila skozi zid v sobo ter zadela uro, potem pa je šla zopet skozi zid v drugo sobo in za tem v zemljo. Ura uže dve leti nij šla, popraviti je nij znal tudi nobeden urar, a od onega časa, ko je strela udarila v njo in jo pregrela, gre zopet izvrstno.

Dunajska borza 11. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	75	"
Zlata rente	88	"	35	"
1860 drž. posojilo	132	"	—	"
Akcije narodne banke	829	"	—	"
Kreditne akcije	287	"	60	"
London	118	"	—	"
Napol.	9	"	38	"
C. kr. cekini	5	"	62	"
Državne marke	58	"	05	"

Tržne cene

v Ljubljani 11. septembra t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 94 kr. — rež 6 gld. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 5 gld. 20 kr.; — kornuza 6 gld. 20 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeli frišen — gld. 68 kr.; špeli povojen — gld. 72 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 54 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Naznanilo.

Od cestnega odbora okolice ljubljanske se naznanja, da bo okrajna cesta, ki pelje od Zaloga na Laze zaradi popravka mostu na Ljubljani od dne 19. do dne 26. septembra za vsako vožnjo čez most zaprta.

Andrej Knez,
načelnik.

(432—1)

Lepe in po ceni

klobuke in čepke,

kakor tudi

kožuhovino

prodaja

Anton Krejči,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledališnih ulic. (433—1)

Podpisani učitelj plesu naznanja čestitemu občinstvu, da uči na svojem

plesišči,

stari trg št. 15, I. nadstropje,

poleg mnogih drugih plesov tudi „Kolo“ in „Slovanko“. Za otroke odprem poseben kurs.

Z odličnim spoštovanjem

Kajetan Dolx,
učitelj plesu.

(430—1)

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

priraja po najnovejšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje

(410—7)

zobni zdravnik A. PAICHEL

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Velika trgovinska hiša

je pri sv. Barbari v Halozah, okraj Ptuj, prostovoljno na prodaj, z lepim vrtom, malo hišico, kegljiščem in hlevi; vse je novo zidano, z opeko krito in ima prostore za pekarijo, krčmo ter štacuno. Posestnica ima tudi sedaj te obrtnije in ker je ta prostor tik cerkve ter okrajne ceste, je trgovina prav zdatna. Cena in pogoji, kateri so za vsakega trgovca ter kupca zelo lehi, se pozvedó pri posestnici tam in pri g. Jožefu Dedítkoviču v pisarni g. dr. A. Gregoriča v Ptuj. (427—2)

Proda ali v najem

se dá posestvo v Jaršah pri Domžalah v kámeniškem okraji. Posestvo ima 7 njiv, 1 travnik, 1 sadni vrt, hišo in gospodarska poslopja.

Natančneje se izvé v hiši št. 12 v kolo-dvorskih ulicah v Ljubljani. (425—3)

Tuji.

10. septembra:

Pri Matéi: Mevk iz Dunaja. — Engel iz Kočevja. — Brauchbar iz Du-

naja. — Dragovina iz Trsta. — Jonke, Lausele iz Dunaja.

Pri Slonu: Legnian, Häckl iz Trsta. — Schilling iz Gorice. — Hofbauer iz Zagreba.

Podpisani uljudno naznanjam prečestitej duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom, da mi je moj oče, dobro znani podobar, Matevž Tomec, zavoljo svoje visoke starosti prepustil svoj obrt. Sprejemljam vsa

podobarska in slikarska cerkvena dela

v novo napravo ali pa v popravo in prenovljenje in sicer kolikor je mogoče po najnižjej ceni. — Pri napravi

novih altarjev

garantiram za popolno čistost in natančnost dotičnega zloga ali štila. — V obilno naročbo se z odličnim spoštovanjem uljudno priporočam

Miroslav Tómeč,

(431—1)

v Šent-Vidu nad Ljubljano.

Optični závod

E. REXINGER

v Ljubljani.

Posebnosti za one, ki dobro ne vidijo in trebajo očal.

Očala se dadé samo potem, ko se je natanko in čisto znanstveno poskusil in premeril vid, a se uspeh jemči. Naročnikom z dežele se rado voljno pošlje v ta namen spisana moja knjižica, po katerej potem lahko naroče zaželeno.

Pri meni je velika zaloga gledališnih in potnih perspektivov najnovejše konstrukcije, daljevidi, daljegledi, mikroskopi vsake vrste, vremeniki, toplomeri, tehtnice za vino, most, žganje ter vinski cvet, dalje za kis, mleko, lug in petrolej. Laterna magica, lamposkopi, stereoskopi in slike, parostroj, lokomotivi, camera obscura.

Orodje za risanje in šestila (cirkliji), risalna peresa vsake vrste, vodne tehtnice, vrvice in kotni mérniki, kompasi ter solnčne ure, mérniki, mérniki na traku, zrcala za britje in druge v to stroko spadajoče reči.

Dobro in brzo popraviljam optično, fizikalčno ter matematično orodje. (420—2)